

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ СУДОВО-ПРАВОВОЇ РЕФОРМИ УКРАЇНИ

Початок ХХІ сторіччя ознаменувався значними демократичними перетвореннями: почали формуватися якісно нові ринкові відносини, удосконалюється духовна сфера, розширюються права і свободи людини тощо.

Зміни в соціальних відносинах спричинили за собою необхідність переосмислення ролі держави та її органів у житті суспільства. Найважливішими передумовами розвитку громадянського суспільства за таких умов постає якісне, стабільне законодавство та ефективне правосуддя, здатні реально забезпечувати надійний захист прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, виключити свавілля і беззаконня [2]. Правосуддя – особливий вид державної діяльності, специфічна форма здійснення владних повноважень органами судової влади. У демократичних суспільствах саме на правосуддя покладається завдання з контролю за виконанням чинного законодавства, з гарантування дотримання прав кожної людини. Однак, як показує історичний досвід, поки що ні в одній країні світу не створено ідеальної судової системи, яка б працювала без збоїв: часто тут трапляються помилки, прорахунки, зловживання тощо. Якісно новий період розвитку і вдосконалення правового статусу інститутів судової влади розпочався з прийняттям Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 7 липня 2010 р. [1] та проведенням у державі судово-правової реформи. Реформа, яка законодавчо закріпила якісно новий правовий статус судів, передбачає також і належне теоретико-методологічне забезпечення інститутів судової влади в Україні. Одним з основних завдань судово-правової реформи є реалізація демократичних ідей правосуддя, вироблених світовою практикою і наукою. У цьому зв'язку особливого значення набуває розробка концептуальних основ правового статусу інститутів судової влади. Особливо ці питання актуалізуються сьогодні, в період утвердження України як правової держави та її прагнень інтегруватись в Європейське співтовариство. У зв'язку з реалізацією судової реформи в Україні її найважливішими завданнями стали формування сильної і незалежної судової влади, забезпечення захисту та неухильного дотримання прав і свобод людини, конституційних прав громадян, створення надійного механізму їх реалізації. Вивчення законодавства та практики сучасного перехідного періоду свідчать про те, що зазначені перетворення йдуть повільно і характеризуються суперечливими

тенденціями. Нинішня судова реформа обумовлена значними перетвореннями в основних сферах нашого життя, змінами в суспільній свідомості. Питання про нову реформу природно виникло в контексті трансформаційних процесів, так як судова система, самі основи правосуддя не відповідали вже потребам суспільства. Метою судової реформи на сучасному історичному етапі стало створення незалежної судової влади, здатної надійно захищати права людини і громадянського суспільства. Особлива роль суду, як органу судової влади в сучасній демократичній державі, зумовлює, перш за все, високі вимоги до осіб, яким довіряється здійснення судової влади [2].

До сьогоднішнього часу судова реформа так і не закінчилась, а судова система і надалі перебуває у певному невизначені. Вищевикладене підтверджує, що сьогодні Україна перебуває у стані очікування чергового етапу проведення судово-правової реформи. Але перш ніж реформувати діяльність інститутів судової влади, треба чітко окреслити цілі, які будуть досягнуті завдяки цим реформам. А метою останніх повинно стати створення належних правових умов, які: полегшували б доступ громадян до системи судового вирішення суперечок і конфліктів; підвищили ефективність і прозорість діяльності судової влади; забезпечили реальні правові й інституційні гарантії охорони й захисту прав та свобод людини і громадянина. Фундаментом ефективної судової системи належить стати принципам незалежності, доступності, верховенства права, справедливості і професіоналізму суддів [2].

Судово-правова реформа може розвиватися у двох напрямках: шляхом внесення подальших змін або прийняття законів необхідних для втілення базових принципів.

Отже, головною метою судово-правової реформи і формування незалежної судової влади є перебудова судової системи, створення нового законодавства, вдосконалення форм судочинства [3].

Література

1. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 7 липня 2010 р. № 2453-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 41-42; № 43; № 44-45. – Ст. 1468.
2. Сопільник Р. Л. Сучасна судово-правова реформа України: концептуальні особливості / Р. Л. Сопільник // *Rozwój nauk humanistycznych. Problemy i perspektywy*. – 2012.
3. Назаренко Є. Судово-правова реформа: мета, принципи, етапи реалізації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx?id=edeec365-42b1-4f01-93b0-6c2082dc61d5>.